וְלִתֵּן בְּשֶׁל יָד אָסוּר, [ג]מִפְּנֵי שֶׁאֵין מוֹרִידִין מִקְּדֻשָּׁה חֲמוּרָה לְקְדֻשָּׁה קַלָּה וְשֶׁל רֹאשׁ קְדֻשָּׁתוֹ חֲמוּרָה [ד]שֶׁרִבּוֹ שֶׁל שַׁדַּי (ד) בְּשֶׁל רֹאשׁ. * אֲבָל מֹשֶׁל יָד לְשֶׁל רֹאשׁ (ג) (ה) מֻתָּר לְשַׁנּוֹת. * [ה]וְאִם הָיוּ (ו) [ז] * חֲדָשִׁים שֶׁעַדַיִן (ו) לֹא הֱנִיחָם, * מֻתָּר לְשַׁנּוֹת אֲפִלּוּ * מִשֶּׁל רֹאשׁ לְשֶׁל יָד, שְׁטוּלָה עֲלֵיהֶם מִכְסֶה עוֹר אֶחָד וְנִרְאִים (ז) כְּבֵית אֶחָד: ב * [ו]אִם הִתְנָה (ה) עֲלֵיהֶם (ח) מִתְּחִלָּה, אֲפִלּוּ לְבָשָׁן אָדָם יָכוֹל לְשַׁנּוֹתָם, אֲפִלּוּ * מִשֶּׁל רֹאשׁ לְשֶׁל

ג שָׁם בְּגְמָרָא. ד שָׁם בְּרַשִׁ"י (ד"ה תפלין של ראש). ה שָׁם בְּגְמָרָא. ו רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יט ח"ד) וּמַהֲרִ"ו אַבּוּהַב בְּשֵׁם סֵפֶר אֲרֻחוֹת חַיִּים (סי' כב, ע"ש).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְאֵין לוֹ רְצוּעָה אַחֶרֶת יֵשׁ לְהַתִּיר לְהַנּוֹת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּאֵלְיָה רַבָּה. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתוּב בְּיָד אֶפְרַיִם עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם סְבִירָא לֵיהּ דְּהָכָא אֵיכָא תַּרְתֵּי, שֶׁאֵין הַקֶּשֶׁר בַּחֲתִיכָה זוֹ, וְגַם מוֹרִיד מִקְּדֻשָּׁה קַלָּה לְקְדֻשָּׁה חֲמוּרָה, אֲבָל בְּהָא לְחוֹד שֶׁאֵין בָּהּ הַקֶּשֶׁר אֵין קְפִידָא כְּיָדוּעַ דְּלֹא חָזְיָא לֵיהּ, וְנִקְּבָה מִינָּהּ אִם בִּרְצוּעָה הָאֲרֻכָּה לְבַד יֵשׁ דִּי גַּם לְקְרִיכַת הָאֲצְבָּעוֹת מַהֵר לְקֶשֶׁר כֵּיוָן שֶׁצְּרִיכָה אֲנָא אִסּוּר טְפֵי לְקֶשְׁרָהּ וּלְקְרָכָהּ עַל פֶּה יָדוּ שְׁשׁוּב אֵין כָּאן תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה כְּלָל וְיֵשׁ לְעַנְּנָהּ, וְצָרִיךְ עִיּוּן: [ז] חֲדָשִׁים. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא. וְעַיֵּן בְּשַׁאֲלוֹת וּתְשׁוּבוֹת צֶמַח צֶדֶק סִימָן פ"א שֶׁאִם עָבַד עוֹר לְשֵׁם רְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין מֻתָּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמוֹתָר דְּכֹל שֶׁכֵּן אִם הַתְּנָה, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל"ב בְּבֵאוּר הַיטֵב סְעִיף קָטָן י"ב שֶׁפֵּרֵשׁ דִּבְרֵי הַצֶּמַח צֶדֶק וּמִשְּׁמַע דְּמִמֵּיעַד דַּוְקָא בְּהַתְנָה וְלֵיתָא, וּמַה שֶּׁהֵבִיא (הצמח צדק) שָׁם רְאָיָה מִצִּיצִית דְּאַף עַל גַּב דִּבְדֵי טְרִיָּה לְשֵׁמָה נִזְרָקִים, צָרִיךְ עִיּוּן דְּהָתָם הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּכֻלָּן מִצְוָתוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בִּמְקוֹם אַחֵר (סי' כא סק"א). וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּעַל יְדֵי תְּנַאי מְהֻנֵּי אַף לְקָלְקֵל עַצְמוֹ, אַף דְּהָוֵי הַזְּמָנָה לְגוּף הַקֶּשֶׁר מִכָּל מָקוֹם הַזְּמָנָה זוֹ שׁוֹבֶרֶת עִקַּר הַקֶּשֶׁר וְעַיֵּן בְּשו"ת מַחֲמַת הַתְּנָאי וּמוֹעִיל אַף לְדָבָר חל. וְעַיֵּן בְּשו"ת הַגְּרַשְׁנִי סִימָן ס"ה דְּסִכְּרִיהּ לֵיהּ דְּמִצַּד לְשֵׁם סֵפֶר

בַּאֵר הַיטֵב

(ג) מֻתָּר. הַיְנוּ כְּשֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ אֲרֻכָּה בְּתִּים, אוֹ עַל רְצוּעָה קַאי: (ד) חֲדָשִׁים וְכוּ'. דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא: ב (ה) עֲלֵיהֶם. אֲפִלּוּ אִם הַתְּנָה רַק אִם יִצְטָרֵךְ לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ

בְּאוּר הֲלָכָה

* אֲבָל מֹשֶׁל יָד וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ה) בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לִקַּח תְּפִלִּין דְּרַשִׁ"י וְכוּ', אַף דְּשֶׁל יָד רָגִיל לִכְתֹּב בְּקֻלָּף אֶחָד, מִכָּל מָקוֹם יָצִיר דַּיְכִנְיסָהּ בְּאַרְבָּעָה בְּתִּים, עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב) וּבְסִימָן ל"ב בְּסָעִיף מ"ה בְּסָעִיף קָטָן ס"ב וּבְסָעִיף מ"ז בְּטַ"ז שָׁם (ס"ק לו):

* וְאִם הָיוּ וְכוּ'. וּפְשׁוּט דְּכָל זֶה דַּוְקָא בְּאֵין לוֹ שֶׁל יָד וְיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי שֶׁל רֹאשׁ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּגְמָרָא (מנחות לד:), דְּאִי לָאו הָכִי הֲלֹא לְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לִכְתֹּב אַרְבַּע פָּרְשִׁיוֹת שֶׁל יָד בְּקֻלָּף אֶחָד, וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְחֵבֵּר לְבָאֵר זֶה דִּכְבָר בֵּאַר בְּסִימָן ל"ב סָעִיף מ"ז. וְדִבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א) בָּזֶה מֻבְלָאִים מְפֻנִּי:

* חֲדָשִׁים שֶׁעֲדַיִן וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ו). וּרְצוּעָה חֲדָשָׁה שְׁתָנָהּ בְּתוֹךְ תְּפִלִּין יְשָׁנִים, לְכְאוֹרָה לֹא הָוֵי זֶה גַּם כֵּן כִּי אִם הַזְּמָנָה עֲדַיִן וְשֹׁרֶשׁ לְשַׁנּוֹתָהּ, דְּלֹא נִקְרְאָה בְּשֵׁם תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה כִּי אִם כְּשֶׁהֻנִּיחָה פַּעַם אַחַת עַל הָרֹאשׁ. וְאַף דְּשָׁם בְּמְגִלָּה כ"ו עַמּוּד ב' נִשְׁנוּ בְּחָרָא מַחְתָּא תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה נַרְתֵּק שֶׁל תְּפִלִּין וּרְצוּעוֹתֵיהֶן, וּבְנַרְתֵּק הֲלֹא מְשָׁצֵר בֵּיהּ פַּעַם אַחַת אַחַר הַזְּמָנָה שׁוּב הָוֵי בִּכְלַל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה וּכְדִבְסָמוּךְ סָעִיף ג', וְאִם כֵּן לְכְאוֹרָה הֵכִי נָמֵי בִּרְצוּעָה מִשְּׁנִּקְשְׁרוּ בְּהַתְּפִלִּין שׁוּב הָוֵי בִּכְלַל תַּשְׁמִישֵׁיהֶן, דְּזֶה אֵינוֹ דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּהַנַּרְתֵּק נִקְרָאת תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה מִשּׁוּם דְּהִיא מְשַׁמֶּשֶׁת לְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁנִּכְנָסָת בָּהּ עַל כֵּן מִשֶּׁהֻכְנְסוּ בְּתוֹכָהּ הַתְּפִלִּין כְּבָר שִׁמֵּשׁ לְהַקְּדֻשָּׁה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּרְצוּעוֹת דְּנִקְרָאת תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה פְּשׁוּט מִשּׁוּם דְּהֵם מְשַׁמְּשִׁין לְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁעַל יְדֵן הָאָדָם מֵנִיחַ תְּפִלִּין עַל רֹאשׁוֹ וְעַל יָדוֹ, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הֻנִּיחַ עָלָיו עֲדַיִן לֹא נִקְרְאוּ בְּשֵׁם תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה וְלֹא הָוֵי כִּי אִם הַזְּמָנָה, וְלִמְעֻשָּׂה צָרִיךְ עִיּוּן:

* מֻתָּר לְשַׁנּוֹת וְכוּ'. מַה דִּיֵּק הַפְּרִי מְגַדִּים לְעֵיל בְּסִימָן ל"ב (א"א) סָעִיף קָטָן י' דְּאִם כָּתַב עַל קֻלָּף לְסֵפֶר תּוֹרָה וְנִפְסַל עַל יְדֵי שֵׁם וְכַדּוֹמֶה דְּמֻתָּר לִכְתֹּב עַל הַנָּתוּחַ וְעַל מְזוּזָה, דְּכְתִיבָה גַּם כֵּן לֹא הָוֵי כִּי אִם הַזְּמָנָה שׁוּב הָוֵי בִּכְלַל בְּצָר בֵּיהּ וְאֵינָהּ נִקְרֵאת, וְדִלְמָא כְּאֵלְיָה רַבָּה (סי' לב ס"ק טז) שֶׁהֶחְמִיר בָּזֶה. אַחַר זֶה מָצָאתִי בְּיהוֹדָה מֵהַדּוּרָא תִּנְיָנָא חֵלֶק יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קע"ד שֶׁנִּשְׁאַ וְנָתַן בָּזֶה וְהֶעֱלָה דְּהַמּוֹרָה לְהַקֵּל לִכְתֹּב אַחַר זֶה עָלָיו תְּפִלִּין לֹא נִשְׁתַּבֵּשׁ, אֲבָל בְּמְזוּזָה אֵין לְהָקֵל עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם:

* מֹשֶׁל רֹאשׁ לְשֶׁל יָד. הַיְנוּ הַפָּרְשִׁיוֹת וְהַבָּתִּים, דְּלְדָבָר חל אָסוּר לְשַׁנּוֹתָם (כְּגוֹן לִכְתֹּב עַל הַגְּלְיוֹנוֹת דִּבְרֵי חל וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא) וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסָעִיף ג', בְּהַגָּ"ה וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן י"ח, וְאַפִּלּוּ תְּנָאָה לֹא מְהֻנֵּי דָּזֶה וּכְדִבְסָמוּךְ (משנ"ב ס"ק כג ובי"ל ד"ה מילתא), וְאַפִּלּוּ לְדֵעוֹת הַחוֹלְקִים עַל הַגָּ"ה וְסוֹבְרִים דְּהַזְּמָנָה אֲפִלּוּ לְגוּף הַקֶּשֶׁר לָאו מִילְּתָא הִיא, זֶה עָדִיף, וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) דְּאִם הַתְּחִיל לִכְתֹּב עַל קֻלָּף אוֹ נְיָר אָסוּר לִכְתֹּב עָלָיו דִּבְרֵי חל, וְהַשְׁתָּא דְּעָדִיף מֵהַזְּמָנָה אֲחֶרֶת אַף דָּזֶה לֹא הָוֵי גַּם כֵּן כִּי אִם הַזְּמָנָה דְּאִי לָאו הָכִי הָיָה אָסוּר לְהוֹרִיד אֲפִלּוּ לְקֶלָּף שֶׁכְּבָר הֻנַּח עָלָיו בְּגוּף הַקֶּשֶׁר עַצְמָהּ. אֲבָל הָרְצוּעוֹת דְּהוּא רַק תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה כְּמֹבָאר לְקַמָּן בְּסִימָן (קנ"ב) [קנ"ד] מֻתָּר לְשַׁנּוֹתָם אֲפִלּוּ לְדָבָר חל כֵּיוָן שֶׁהֵם חֲדָשִׁים, וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סי' פא) וְהֶאֱרִיכוּ הָאֵלְיָה רַבָּה (סי' לב) לְהַלָּכָה פְּעוֹר הַמַּעֲבָד לִרְצוּעוֹת מֻתָּר לְשַׁנּוֹתוֹ אֲפִלּוּ לְדָבָר חל אֲפִלּוּ בְּדִלֹּא הִתְנָה, מִשּׁוּם דְּלֹא הָוֵי הַזְּמָנָה רַק לְתַשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה וְלָאו מִילְּתָא הִיא, וְעַיֵּן בְּסִמוּךְ מַה שֶּׁנִּכְתֹּב בָּזֶה בְּשֵׁם הָרַמַ"ה (ד"ה לגוף תפילין מילתא) דְּלִפְרִיכַ הַזְּמָנָה בִּרְצוּעוֹת מִילְּתָא הִיא שֶׁלֹּא לְשַׁנּוֹתָהּ עַל כָּל פָּנִים לְדָבָר חל, וְאַף דְּרֹב פּוֹסְקִים חוֹלְקִים עָלָיו וְאֵין מְחַלְּקִין בֵּין רְצוּעוֹת לְשְׁאָר תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה מִכָּל מָקוֹם שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הַדְּחַק יֵשׁ לְהַחְמִיר:

ב * אִם הִתְנָה עֲלֵיהֶם מִתְּחִלָּה. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ח) בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ דְּהֵיכִינוּ בְּצַת עֲשׂיַת הַשֶּׁל רֹאשׁ, הִנֵּה אַף דְּמִדִּבְרֵי הַפַּ"ח (ס"ק א) מַשְׁמַע דְּהוּא הַדִּין דְּמִהֲנֵי אִם הִתְנָאי הָיָה בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁקְּשָׁרָן, לְכְאוֹרָה צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל דַּהֲלֹא פְּשׁוּט דַּעֲשׂיַת הַשֶּׁל רֹאשׁ עַל כָּל פָּנִים לֹא גָּרַע מֵהַזְּמָנָה דַּעֲשׂיַת כִּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין, וּבוֹ הֲלֹא הִכְרִיחַ הַפְּמַ"ג (סק"ה) מֵהַשּׁוּר (ד"ד סי' שסד) דְּאֲפִלּוּ בְּצַת שֶׁהוּא צָר בֵּיהּ פָּרַשׁ שֶׁהוּא רַק לְפִי שָׁעָה וְאַחַר כָּךְ יִפָּנֶהוּ אָסוּר, וְאִם כֵּן לְכְאוֹרָה כָּל שֶׁכֵּן דְּלֹא מְהֻנֵּי אִם פָּרַשׁ שֶׁאִם יִצְטָרֵךְ לְפְנוֹת שֶׁיִּהְיֶה יָכוֹל לְפְנוֹת לְפִי הַפֶּה וְחָמַר שֶׁעוֹשֶׂה הָעוֹלֶת תָּמִיד (סק"ב) [וְהוּא מוּבָא בְּבֵאוּר הַיטֵב בְּסָעִיף קָטָן (ד')] [ה'] מִדִּבְרֵי (מַהֲרִא"י) [מַהֲרֵי"ט אַבּוּהַב]] כֵּיוָן דְּבְצַת הַזְּמָנָה לֹא הָיָה שׁוּם תְּנַאי, וּמַה שֶּׁהוּבָא לְקַמָּן בְּסִימָן ק"ל סָעִיף ח' דְּמִהֲנֵי אֲיֵירֵי גַּם כֵּן שֶׁהָיָה בְּשַׁעַת הַזְּמָנָה, אִי נָמֵי שָׁם אֲיֵירֵי דְּצַר בֵּיהּ עַל דֶּרֶךְ קְבִיעוּתָהּ דְּהָיָה הַזְּמָנָה וְהִשְׁמִישׁ בְּפַעַם אַחַת וּלְכָךְ מוֹעִיל שָׁם תְּנַאי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ. וְעַיֵּן בְּמִנְחוֹת ל"ד (ע"ב) שָׁם מַשְׁמַע גַּם כֵּן דְּהַתְּנַאי הוּא בְּהַזְּמָנָה, אַף זֶה יֵשׁ לְדַחוֹת דְּשָׁם לְמַאן דְּאָמַר הַזְּמָנָה מִילְּתָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְדִידַן דְּהַזְּמָנָה בִּלְבַד לָאו מִילְּתָא רַק בְּצִרּוּף הַקְּשִׁירָה אֲפִלּוּ דְּיוֹעִיל תְּנַאי אַף בְּצַת שֶׁקְּשָׁרָן עַל רֹאשׁוֹ. וְאָפְשָׁר דְּהַפַּ"ח יִפְלֹג עַל הַפְּמַ"ג וְחָמַר דְּהָעוֹלֶת תָּמִיד וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְדַע דְּמַה שֶּׁכָּתַב בְּסָעִיף ג' בְּהַגָּ"ה וְאִם הִתְנָה עָלָיו מִתְּחִלָּה וְכוּ' נִרְאֶה לוֹמַר דְּאֵיירֵי אֲפִלּוּ אִם לֹא הָיָה הִתְנָאי רַק בְּצַת שֶׁצָּר בֵּיהּ שֶׁאֵינוֹ צָר בֵּיהּ אֶלָּא לְפִי שָׁעָה דְּמִהֲנֵי, דַּהֲלֹא שָׁם לֹא עָשָׂה הַכִּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין, וְאִם הַגָּ"ה מֵיירֵי בְּכָל גַּוְנֵי יִהְיֶה הִתְנָאי בְּצַת הַעֲשִׂיָה:

* מֹשֶׁל רֹאשׁ לְשֶׁל יָד. הַפָּרְשִׁיוֹת וְכָל שֶׁכֵּן הָרְצוּעוֹת. אֶלָּא דְּלִפְרִי הַמַּבְאִר בְּסִימָן קנ"ד (סעיפים ג, ח) וּבְפְרִי מְגַדִּים (משז"ל סק"ו) שָׁם יֵשׁ חִלּוּק בֵּינֵיהֶם כְּמַה שֶׁאֲבָאֵר, וְהוּא דְּהַפָּרְשִׁיוֹת וְהַבָּתִּים דְּהוּא גּוּף הַקְּדֻשָּׁה לֹא אָמְרִינַן דְּהַזְּמָנָה בְּעָלְמָא מְהֻנֵּי בֵּיהּ תְּנַאי כִּי אִם לְהוֹרִידוֹ לְקֶלָּף קַלָּה, אֲבָל לְחל לְגַמְרֵי אִם יִרְצֶה לִכְתֹּב עַל הַגְּלְיוֹנוֹת דָּבָר חל וּכְהָאי גַּוְנָא לֹא מְהֻנֵּי בֵּיהּ תְּנַאי אֲפִלּוּ אִם הֵם חֲדָשִׁים. אֲבָל הָרְצוּעוֹת דְּהוּא רַק תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה מְהֻנֵּי בֵּיהּ תְּנַאי אֲפִלּוּ לְהוֹרִידָן לְחל וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וּכְדִבְסָמוּךְ בְּסָעִיף ג' בְּהַגָּ"ה דְּאֲפִלּוּ צָר בֵּיהּ דְּהוּא מַעֲשֶׂה מְהֻנֵּי תְּנַאי. וְכָל זֶה לְהִשְׁלְחָן עָרוּךְ שָׁם, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם (שעה"צ אות ז, ע"ש) דְּלִכְתְּחִלָּה יֵשׁ לְחוּשׁ לְמַה שֶּׁכָּתַב הַפַּ"ח (סי' קנד ס"א) בְּשִׁיטַת רַשִׁ"י (מנחות לה: ד"ה שם ה') דְּמָקוֹם הַקֶּשֶׁר וְהַיו"ד הוּא קְדֻשָּׁה עַצְמָהּ, דִּינָן בְּקְשִׁירוֹת אִם כְּבָר נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, דִּבְצַת הַקֶּשֶׁר בְּעָלְמָא מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא יָרַד עֲלֵיהֶם הַקְּדֻשָּׁה עֲדַיִן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְמַשְׁכָּה וּלְהוֹרִידָהּ לְמַטָּה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הָרְצוּעָה שְׁלֵמָה בְּהַשָּׁעוּר הַמְבֹאָר לְמַעְלָה בְּסִימָן ל"ג (ס"ה), יֵשׁ אוֹמְרִים (ג) דְּיָכוֹל לְהוֹרִידָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁמּוֹרִיד קְצָת מִקְּדֻשָּׁתָהּ שֶׁהָרֵי מְקוֹם הַקֶּשֶׁר יִהְיֶה תָּלוּי לְמַטָּה, אֵין זֶה הוֹרָדָה דַּעַל כָּל פָּנִים בְּאוֹתָהּ חֲתִיכָה יִהְיֶה הַקֶּשֶׁר. וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ד) דְּגַם זֶה אֵינוֹ נָכוֹן דְּעַל כָּל פָּנִים אֵיכָא קְצָת הוֹרָדַת קְדֻשָּׁה, וּלְפִי דִּבְרֵיהֶם (ה) הוּא הַדִּין בְּשֶׁל יָד אִם נִפְסְקָה הָרְצוּעָה שֶׁל יָד סָמוּךְ לְהַקֶּשֶׁר, אֲפִלּוּ אִם לֹא יִרְצֶה לִקְשֹׁר לְמַטָּה הַחֲתִיכָה שֶׁנִּפְסְקָה אַף עַל פִּי כֵן לֹא יַהֲפֹךְ תַּחְתִּית הָרְצוּעָה לְמַעְלָה לַעֲשׂוֹת בּוֹ הַקֶּשֶׁר, דְּכָזֶה מוֹרִיד הָעֶלְיוֹנִית שֶׁל הָרְצוּעָה קְצָת מִקְּדֻשָּׁתָהּ שֶׁהָיְתָה מִתְּחִלָּה קְרוֹבָה אֶל הַקֶּשֶׁר, [א]עַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר (ו) שֶׁלֹּא לַהֲפֹךְ, כִּי אִם בְּשַׁעַת הַדְּחַק שֶׁאֵין לוֹ רְצוּעָה אַחֶרֶת וּבְמָקוֹם שֶׁנִּפְסַק הוּא רַךְ וְחָלוּשׁ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ הַקְּשִׁירָה בַּזְּרוֹעַ שֶׁיְּהֵא קָרוֹב לִפָּסַק אָז יֵשׁ לַהֲפֹךְ, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה מהם): (ד) בְּשֶׁל רֹאשׁ. דְּשָׁם הוּא הַשִּׁין וְהַדָּלֶת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁל יָד דְּאֵין בּוֹ רַק הַקֶּשֶׁר שֶׁל יוֹד: (ה) מֻתָּר. הַיְנוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה לָהּ אַרְבָּעָה בְּתִּים וְיַכְנִיס כָּל פָּרָשָׁה בְּבַיִת שֶׁלָּהּ. וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לִקַּח הַפָּרְשִׁיוֹת וּרְצוּעוֹת מִשֶּׁל יָד לְשֶׁל רֹאשׁ: (ו) לֹא הֱנִיחָם. עַל רֹאשׁוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁזְּמָנָם וְהֵכִינָם לְצָרְכּוֹ הָרֹאשׁ, הַזְּמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא: (ז) כְּבֵית אֶחָד. וְאַף שֶׁהֵם כְּתוּבִים עַל אַרְבָּעָה קְלָפִים וּתְתוּנִים בְּאַרְבָּעָה בְּתִּים מְבֻפְּנִים אֵין בְּכָךְ כְּלוּם בְּדִיעֲבַד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ל"ב סָעִיף מ"ז עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואם): ב (ח) מִתְּחִלָּה. בְּצַת עֲשׂיַת הַשֶּׁל רֹאשׁ, (ו) אֲפִלּוּ אִם לֹא הִתְנָה רַק אִם יִצְטָרֵךְ לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ יָד שֶׁיַּעֲשֶׂה מֵהֲנֵי הַתְּנַאי, וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוּא אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה

בַּאֵר הַיטֵב

אוֹת בַּיִת: (ס) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם): (ו) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם): ב (ז) בְּאֵר הַיטֵב (סק"ה) וְהוּא מַעֲוֹלַת תָּמִיד (סק"ב):

(ג) מוּכָח מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְכֵן כָּתְבוּ הַגְּרַ"ז (ס"ג) וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל יד סכ"ה): (ד) עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג) וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"כ) וּבְסִימָן קנ"ד בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ג) מבואר שמותר לכתחילה להפוך את הרצועה ולעשות את הקשר בתחתית הרצועה, ואין איסור אלא לקשור למטה את חתיכת הרצועה שהיה הקשר בה ונפסקה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יָד: ג (ט) * [1]סוֹדָר (י) דְּאַזְמְנֵיהּ * לְמֵיצַר בֵּיהּ (יא) * תְּפִלִּין (ו) [ז] * (יב) [2]לְעוֹלָם (יג) * וְצָר בֵּיהּ * תְּפִלִּין [1] בְּרָכוֹת כ"ג (ע"ב) וְעַנְהָדְרִין מ"ח (ע"א). [2] מְרַדְכִי (מגילה) פֶּרֶק בְּנֵי הָעִיר (ס' תתיט).

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁל יָד שֶׁיַּעֲשֶׂה מֵהֲנֵי הַתָּנַאי, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מִתְּחִלָּה אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה שֶׁל רֹאשׁ אֶלָּא לְפִי שָׁעָה דְּמֵהֲנֵי. (מהרא"י) [מַהֲרַ"י אַבּוּהַב]: ג (ו) לְעוֹלָם. וְאִם עָשָׂה כֵּיס לְשֵׁם תְּפִלִּין אֲפִלּוּ צָר בֵּיהּ עַל דַּעַת לְפָנוֹתוֹ אָסוּר. וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה כֵּיס וְהוֹסִיף בּוֹ אֵיזֶה חֹל שֶׁפִּיר דְּמֵי, וּמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם מִתְּחִלָּה לְשֵׁם חֹל, הָא מִסְתַּיֵּם דְּאֵין חִלּוּק, וְאִם כֵּן עַל יְדֵי תְּנַאי יֵשׁ לוֹמַר בְּתְּחִלַּת הַעֲשִׂיָּה שֶׁמְּצַבֵּד לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה וְלִתְפִלִּין, שֶׁיֵּשׁ חֲשָׁשׁ דְּבִדְאוֹרַיְיתָא אֵין בְּרִירָה, לָכֵן יֹאמַר שֶׁמְּצַבֵּד לְסֵפֶר תּוֹרָה וְיִחְנֶה אִם יִרְצֶה לְשַׁנּוֹתָהּ לִקְדֻשָּׁה קַלָּה שֶׁיִּהְיֶה רְשׁוּת בְּיָדוֹ עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה נְפָנְתוֹ לִסְבָרַת הַצְּמָח צֶדֶק דַּאֲפִלּוּ תֵּימָא הָכָא הַזְּמָנָה לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה מִלְּתָא הִיא מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁמִּתְנֶה הֲרֵי שׁוֹבְרָהּ עַפְּהָ, וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמַר דָּבָר לְדָבָר כֵּיוָן שֶׁעָל יְדֵי הַתָּנַאי הוּא שׁוֹבֵר הַהַזְמָנָה שׁוּב הָוֵה לֵיהּ כְּעִבּוּד שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְגַם לְקְדֻשָּׁה חֲמוּרָה שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה לֹא בָּא, מַה דְּאָמַר שֶׁעַל יְדֵי הַתָּנַאי מוֹעִיל שׁוּב צָרִיךְ לוֹמַר הַבְּרֵר הַדָּבָר לְמִקְרָע שֶׁנִּתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְזֶה לֹא אָמְרִינַן. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֶבֶן הָעֶזֶר אִם יֵשׁ שִׁיכּוּת בְּרִירָה בְּדָבָרִים שֶׁעַל יְדֵי תְּנַאי עַיֵּן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן. וּבְמָקוֹם אַחֵר הָאֲרַכְתִּי בָּזֶה וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל"ב מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם עַל דִּבְרֵי הַצְּבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִּי בָּזֶה: ג [ז] לְעוֹלָם. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּחוּת יָאִיר סִימָן נ"ט דִּכְיוָרֵה דַּעָה סִימָן שס"ד (ס"ט) מוּכָח דְּאִם אֲזָמְנֵיהּ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

תּוֹרָה אֵין לְהוֹרִידוֹ לִתְפִלִּין, וְגַם אֵין לוֹמַר בְּתְּחִלַּת הַעֲבוֹדָה שֶׁמְּצַבֵּד לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה וְלִתְפִלִּין, שֶׁיֵּשׁ חֲשָׁשׁ דְּבִדְאוֹרַיְיתָא אֵין בְּרִירָה, לָכֵן יֹאמַר שֶׁמְּצַבֵּד לְסֵפֶר תּוֹרָה וְיִחְנֶה אִם יִרְצֶה לְשַׁנּוֹתָהּ לִקְדֻשָּׁה קַלָּה שֶׁיִּהְיֶה רְשׁוּת בְּיָדוֹ עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה נְפָנְתוֹ לִסְבָרַת הַצְּמָח צֶדֶק דַּאֲפִלּוּ תֵּימָא הָכָא הַזְּמָנָה לְגוּף הַקְּדֻשָּׁה מִלְּתָא הִיא מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁמִּתְנֶה הֲרֵי שׁוֹבְרָהּ עַפְּהָ, וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמַר דָּבָר לְדָבָר כֵּיוָן שֶׁעָל יְדֵי הַתָּנַאי יֵשׁ לוֹמַר דְּמוֹרָה דְּשָׁרֵי גַּם לְחֹל, וְאַדְרַבָּה יֵשׁ לוֹמַר דְּחֹל שָׁרֵי טְפֵי דִּלְתְפִלִּין יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁעָל יְדֵי הַתָּנַאי הוּא שׁוֹבֵר הַהַזְמָנָה שׁוּב הָוֵה לֵיהּ כְּעִבּוּד שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְגַם לְקְדֻשָּׁה חֲמוּרָה שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה לֹא בָּא, מַה דְּאָמַר שֶׁעַל יְדֵי הַתָּנַאי מוֹעִיל שׁוּב צָרִיךְ לוֹמַר הַבְּרֵר הַדָּבָר לְמִקְרָע שֶׁנִּתְעַבֵּד לְשֵׁם תְּפִלִּין וְזֶה לֹא אָמְרִינַן. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֶבֶן הָעֶזֶר אִם יֵשׁ שִׁיכּוּת בְּרִירָה בְּדָבָרִים שֶׁעַל יְדֵי תְּנַאי עַיֵּן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן. וּבְמָקוֹם אַחֵר הָאֲרַכְתִּי בָּזֶה וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל"ב מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם עַל דִּבְרֵי הַצְּבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִּי בָּזֶה: ג [ז] לְעוֹלָם. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּחוּת יָאִיר סִימָן נ"ט דִּכְיוָרֵה דַּעָה סִימָן שס"ד (ס"ט) מוּכָח דְּאִם אֲזָמְנֵיהּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁל רֹאשׁ אֶלָּא לְפִי שָׁעָה דְּמֵהֲנֵי: ג (ט) סוֹדָר. וְהוּא הַדִּין אִם עָשָׂה כֵּיס (ח) מַחְדָּשׁ לְצָרְכָּךְ תְּפִלִּין גַּם כֵּן אֵין אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ חֹל עַד דְּצָר בֵּיהּ, דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא. וְהוּא הַדִּין בְּכָל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה אֲפִלּוּ תִּיק לְסֵפֶר תּוֹרָה, וְתַשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ (ט) אֵין בּוֹ קְדֻשָּׁה כְּלָל: (י) דְּאַזְמְנֵיהּ. [א]אֲפִלּוּ בְּדִבּוּר בְּלִבָּךְ, וְכָל שֶׁכֵּן אִם נָטְלוֹ וְאָמַר זֶה יִהְיֶה לְתְפִלִּין דְּמֵהֲנֵי, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה סודר) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם הָרַ"ן: (יא) תְּפִלִּין. וְתִיק (י) שֶׁל טַלִּית לֹא מִקְרֵי תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה רַק תַּשְׁמִישׁ מִצְוָה וְלָכֵן מֻתָּר לְהַנִּיחַ בּוֹ שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁל חֹל, דְּאַף דְּמַנָּח בּוֹ גַּם כֵּן תִּיק שֶׁל תְּפִלִּין לֹא הֲוֵי הַתִּיק שֶׁל טַלִּית כִּי אִם תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ, וַאֲפִלּוּ אִם נָתַן בְּתוֹכוֹ הַסְּדוּר שֶׁלּוֹ דַּיֵּשׁ בּוֹ קְדֻשָּׁה אוֹ הַתְּפִלִּין בְּלֹא תִּיק, מִכָּל מָקוֹם בְּעֵת הַצְּרָךְ מֻתָּר לִתֵּן בְּתוֹכוֹ דְּבָרִים שֶׁל חֹל, דַּהֲלֹא הוּא עָשׂוּי מִתְּחִלָּה גַּם לְטַלִּית דְּהוּא דָּבָר שֶׁל חֹל וְהֲוֵי כְּאִלּוּ הַתְנָה וּכְדִלְקַמָּן בַּהֲגָ"ה. וְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַהוֹלְכִין בַּדֶּרֶךְ וּמִשְׁתַּמְּשִׁין בַּשַּׂק שֶׁל תְּפִלִּין בִּדְבָרִים שֶׁל חֹל, אַף דְּמִדִּינָא אָסוּר אַף עַל פִּי כֵן (יא) יֵשׁ לְלַמֵּד עֲלֵיהֶן זְכוּת דְּרִגְילִין בְּכָךְ הֲוֵי כְּאִלּוּ הִתְנוּ בַּתְּחִלָּה, וְאַף עַל פִּי כֵן לְכַתְּחִלָּה אֵין נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן: (יב) לְעוֹלָם. יֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא בְּפָרוּשׁ, אֲבָל בִּסְתָמָא לֹא אָמְרִינַן דְּהַזְּמָנָתוֹ הוּא עַל עוֹלָם כֵּיוָן דִּסְתָם סוֹדָר אֵין מֵיחַד לִתְפִלִּין. אֲבָל מִדִּבְרֵי הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ מַשְׁמַע דִּסְתָמָא הֲוֵי כְּלְעוֹלָם, וְלֹא מָצָאתִי הַמְחַבֵּר בָּזֶה אֶלָּא הֵיכָא דְּהַתְנָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה רַק לְפִי שָׁעָה וְלֹא לְעוֹלָם. וְאִם עָשָׂה כֵּיס לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אוֹ שֶׁאָמַר לְאָמָּן עֲשֵׂה לִי כִּיס שֶׁל תְּפִלִּין, לְכָלֵי עָלְמָא הֲוֵי סְתָמָא כְּלְעוֹלָם: (יג) וְצָר בֵּיהּ. כָּל זֶה בְּסוֹדָר אוֹ כִּיס שֶׁלּוֹ, (יג) אֲבָל אֵין אָדָם אוֹסֵר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ אֶלָּא אִם כֵּן

בֵּאוּר הֲלָכָה

ג * סוֹדָר דְּאַזְמְנֵיהּ וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. ג (ט) סוֹדָר. וְהוּא הַדִּין אִם עָשָׂה כֵּיס (סק"י) בְּמַה שֶׁכָּתְבוּ אֲפִלּוּ בְּדִבּוּר בְּלִבָּךְ וְהוּא מַהֲדָרָךְ הַחַיִּים (הל' תפילין דין אם מורידין מקדושה חמורה ס"ב) שֶׁכָּתַב כֵּן, אַף דִּבְקִדְרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ה) מִסְתַּפֵּק אוּלַי אֲפִלּוּ בְּמַחֲשָׁבָה בִּלְבָד מִהֲגָיָה, לֹא רָצִיתִי לִסְתֹּם כֵּן מִשּׁוּם דִּבְצִינְיָי יִפְלֶא לְמָה הָעֲלִימוּ הַפּוֹסְקִים עֵינֵיהֶם מֵהַהוֹסָפוֹת בְּסַנְהֶדְרִין מ"ח עַמּוּד א' דְּבּוּר הַמַּתְחִיל נָתְנוּ דְּמַפְקֵי לְבַסּוֹף דַּאֲפִלּוּ הַזְּמָנָה בְּדִבּוּר לֹא מְהַנְיָא אֶלָּא אִם כֵּן נָטְלוֹ וְאָמַר זֶה יִהְיֶה לְסֵפֶר אוֹ לְמַת עַיֵּן שָׁם, וְאֵין לְדַיֵּק דְּהַסּוֹפוֹת לֹא קָאָמַר אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר דְּהַזְּמָנָה מִילְּתָא הִיא מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְדִידָן דְּבָעִינַן גַּם כֵּן צָר בֵּיהּ מְהֵנֵי אֲפִלּוּ הַזְּמָנָה גְּרוּדָּי, אֲבָל פְּשִׁטָּא דְּסֵגְיָא לֹא מַשְׁמַע שָׁם כֵּן עַיֵּן שָׁם בְּגְמָרָא וּלְאַבָּיֵי דְּאָמַר וְכוּ', וְכֵן מְדַיְּקָא עַיֵּן שָׁם בְּתוֹסָפוֹת, וְעַל כָּל פָּנִים בְּמַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר. וְעַד דְּמֵה שֶׁכָּתְבוּ דְּאַיִן דִּי הַהַזְמָנָה בְּמַחֲשָׁבָה, דַּוְקָא אִם לֹא צָר בֵּיהּ תֵּכֶף בְּעֵת הַהַזְמָנָה רַק לְאַחַר זְמַן וְלֹא חָשַׁב אֵז כְּלָל רַק הִנִּיחַ בּוֹ בְּסִתְמָא וּפָנָיָיה אַחַר כָּךְ, אֲבָל אִם הַמַּחֲשָׁבָה הַזּוֹ הָיְתָה בְּעֵת שֶׁצָּר בֵּיהּ הָרֵי צָר בֵּיהּ אַדַּעְתָּא דְּקִבְיעוּתָא וְאָסוּר אֲפִלּוּ אִם פָּנָיָיה אַחַר כָּךְ, דְּמַחֲשִׁיב כְּמוֹ צָר בֵּיהּ וְאַזְמְנֵיהּ וּכְדִלְקַמָּן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּעֵזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שס"ד (ס"ג) בְּשֵׁם חִדּוּשֵׁי הָרַ"ן (סנהדרין מז: ד"ה אבל) שֶׁסּוֹבֵר גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁהֵעָרָנוּ בְּתְּחִלַּת דְּבָרֵינוּ דְּלִקְמַן מִים וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן תְּפִלִּין וְכָמוֹ שֶׁכָּתַב מְהֻגָּא, וְאִתְּיתִי מֵה שֶׁכָּתַב שָׁם (וְלִעְנְיַן מַת וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן תְּפִלִּין וְכָמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ה)] דְּאִם כְּשֶׁהִנִּיחַ הַתְּפִלִּין בְּאֵיזֶה דָּבָר הִזְמִינוּ בְּפֵרוּשׁ שֶׁיִּהְיֶה מֻנָּח לְכָךְ אוֹ שֶׁחִשֵּׁב כֵּן בְּלִבּוֹ נֶאֱסָר אֲפִלּוּ בְּלֹא מַעֲשֶׂה אֲפִלּוּ אִם פָּנָיָיה אַחַר כָּךְ לְהַתְּפִלִּין, אֲבָל אִם הַהַזְמָנָה הָיְתָה מִקֹּדֶם וְלֹא הִנִּיחַ בּוֹ אֵז הַתְּפִלִּין וּלְאַחַר זְמַן בְּלֹא הִסְכִּימָה אַחֶרֶת [דְּאִי הִסְכִּים אַחַר כָּךְ לְהַנִּיחַ בּוֹ רַק אַדַּעְתָּא לְפָנוֹתוֹ סְכִירָא לֵיהּ לְהָרַ"ן דְּשָׁרֵי בְּכָל גַּוָּנֵי וּכְמוֹ שֶׁנִּכְתֹּב אַחַר כָּךְ בִּשְׁמוֹ] הִנִּיחַ בּוֹ הַתְּפִלִּין, תְּלוּי בָּזֶה אִם הַהַזְמָנָה שֶׁמִּקֹּדֶם הָיְתָה עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה נֶאֱסָר בְּהִנָּחַת הַתְּפִלִּין סְתָם שֶׁלְּאַחַר כָּךְ אַף עַל גַּב דְּפָנָיָיה אַחַר כָּךְ לְהַתְּפִלִּין, אֲבָל אִם הַהַזְמָנָה הוּא רַק בְּדִבּוּר לֹא נֶאֱסַר כֵּיוָן דְּהַהַזְמָנָה הָיְתָה שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת הִנָּחַת הַתְּפִלִּין. עַד כָּאן דְּבָרָיו. וְהִנֵּה דִּין הָרִאשׁוֹן שֶׁלּוֹ הוּא פָּשׁוּט וּמִסְתָּם כְּמִצַּד מִכָּל הַפּוֹסְקִים וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ מִתְּחִלָּה בְּעֵצֶמוּ, אַךְ בְּדִינוֹ הַשֵּׁנִי הִתְעוֹרֵר בָּזֶה דָּבָר חָדָשׁ, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי גַּם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) שֶׁהִצְתַּיֵּךְ לְהַלָּכָה דִּבְרֵי הַשְּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ברכות טו. אות א) דְּבִדְבּוּר בְּעָלְמָא לֹא הֲוֵי הַזְּמָנָה, וּפְשׁוּט דְּמָה שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) דְּמִדִּבְרֵי הַשְּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים לֹא מַשְׁמַע כֵּן לֹא אַהַזְמָנָה בְּדִבּוּר קָאֵי. עַל כֵּן צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה בְּהַזְמָנָה בְּדִבּוּר בִּלְבַד, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיוֹדֶה הָרַ"ן לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת דְּאִם נָטְלוֹ וְאָמַר זֶה יִהְיֶה לִתְפִלִּין דְּמֵהֲנֵי דְּזֶה מַחֲשִׁיב כְּמוֹ מַעֲשֶׂה, וְכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ שָׁם הַתּוֹסָפוֹת מֵהָא דְּנָתְנוּ לְסֵפֶר עַיֵּן שָׁם:

* לְמֵיצַר בֵּיהּ. נִרְאֶה לִי דְּדַוְקָא אִם בְּעֵת הַהַזְמָנָה הָיָה לוֹ בְּכָךְ תְּפִלִּין אוֹ חֹל הַהַזְמָנָה, אֲבָל אִם עָשָׂה כִּיס לִתְפִלִּין שֶׁיִּכָּנֵס אַחַר כָּךְ לֹא חֹל בָּזֶה הַהַזְמָנָה, וְהֲרֵי אַחַר כָּךְ בְּצָר בֵּיהּ וְלֹא אַזְמְנֵיהּ דְּמֵתֵר אִם הוּא רַק לְפִי שָׁעָה, וְאַמִּינָא לָהּ מֵהָא דְּנָקַט שְׁבוּעָה לְשֵׁם חַי עַיֵּן שָׁם בְּרַשִׁ"י (ד"ה נפש) וּפְשׁוּט:

* תְּפִלִּין וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן (א') [י"א] בְּמַה שֶׁכָּתְבוּ תְּפִלִּין וְכוּ', עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח"א) כְּלָל י"ד סָעִיף כ"א דְּמַה שֶׁכָּתַב וְנִרְאֶה לִי וְכוּ', וּפְשׁוּט דְּטָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּאַף עַל גַּב דְּנִתַּן לְתוֹכוֹ תְּפִלִּין וְכוּ', דְּאִי לָאו הָכִי הַלֹּא לֹא הֲוֵי אֶלָּא רַק תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ. אַךְ בְּלָאו הָכִי דִּבְרֵיו צְרִיכִים עִיּוּן גָּדוֹל דִּמְדִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם הַנַּ"ל בְּסִימָן מ' סָעִיף קָטָן ב' וּמִשְּׁמַע מִדִּבְרֵיו דְּלַמַּגֵּן אַבְרָהָם אָסוּר בָּזֶה, וְלֹא נְהִירָא דַּהֲלֹא הוּא עִקַּר מִתְּחִלָּה גַּם לְטַלִּית שֶׁהוּא לְמִצְוָה דְּלִכְתְּחִלָּה הוּא עִקַּר מִתְּחִלָּה גַּם לְטַלִּית שׁוּב אֵינוֹ צָרִיךְ לְדַבֵּר חֹל, וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם הַנַּ"ל בְּסִימָן מ' סָעִיף קָטָן ב' וּמִשְּׁמַע מִדִּבְרֵיו דְּלַמַּגֵּן אַבְרָהָם אָסוּר בָּזֶה, וְלֹא נְהִירָא דַּהֲלֹא